

کدپستی و نشانی

مدیریت جغرافیایی و کدگذاری پستی کشور
اداره برنامه ریزی و سرویسها

تابستان ۱۳۹۹

مقدمه

استفاده از آدرس روش ساده ای است که برای توصیف کردن یک موقعیت مکانی استفاده می شود و برای آنکه چیزی یا فردی را به سوی هدف مشخصی هدایت کنیم ، چاره ای نخواهیم داشت مگر آنکه ابزار شناسایی مسیر صحیح را نیز در اختیار آنها گذاشته و با اشاره و تأکید به علائم ، ویژگیها و خصوصیات مسیر و مقصد از انحراف ایشان ممانعت نماییم . بنابراین می توان نشانی را به شکل زیر تعریف نمود :

« به طور کلی ؛ نشانی مجموعه ای از اطلاعات می باشد که با هدایت ، راهنمایی و تعیین جهت یا سمت و سوی حرکت ، رسیدن به هدف و یا مقصودی مشخص را امکان پذیر نموده و سهولت می بخشد . »

لازم به ذکر است ، نشانی صحیح مهمترین ابزار برای شناسایی مقصد و انتخاب بهترین و مناسب ترین مسیر می باشد . بدیهی است نشانیهای صحیح به مقاصد صحیح و نشانیهای نادرست به مقاصد نادرست منتهی خواهند گردید و به تعبیر دیگر ؛ نشانی صحیح شامل اطلاعاتی مرتب و متوالی از مسیری مشخص و معین می باشد که در نهایت به مقصد صحیح و مشخصی منتهی خواهد گردید .

یکی از انواع نشانی ها (براساس مقصد و نتیجه) نشانیهایی را شامل می گردد که در نهایت به محل حضور فیزیکی فرد یا افرادی منتهی شده و این دسته از نشانیها بیشترین مورد استفاده را در شرکت پست ج.ا.ا داشته و کارکنان بخش های مختلف عملیاتی (قبول ، رهسپاری ، تجزیه و توزیع) بنا بر مقصد و نشانی گیرنده مرسوله اقدامات مختلفی را انجام می دهند .

استاندارد های نشانی :

استاندارد های بین المللی نشانی که در قالب مجموعه ایزو تدوین و ارائه گردیده اند شامل موارد ذیل می باشد .

ISO ۳۱۶۶ - Codes for the representation of names of countries and their subdivisions

ISO ۱۱۱۸۰ - Postal addressing

ISO ۱۴۸۲۵ - Intelligent transport systems - Geographic Data Files (GDF) - Overall data specification

ISO ۱۹۱۰۷, Geographic information- Spatial schema

ISO ۱۹۱۰۸, Geographic information- Temporal schema

ISO ۱۹۱۰۹ Geographic information- Rules for/application schema

ISO ۱۹۱۱۰ Geographic information -Methodology for feature cataloguing

ISO ۱۹۱۱۱, Geographic information - Spatial referencing by coordinates

ISO ۱۹۱۱۲, Geographic information - Spatial referencing by geographic identifiers

ISO ۱۹۱۱۶ Geographic information -Positioning services

ISO ۱۹۱۱۸ Geographic information -encoding

ISO ۱۹۱۱۹ Geographic information - Services ISO/IEC ۱۱۴۰۴, Information technology- Programming languages, their environments and system software interfaces- Language-independent data type

پرداختن به تمامی این استانداردها اگرچه لازم است اما در حال حاضر امکان آن وجود ندارد و به همین دلیل به دو مجموعه استاندارد های *ISO 11180* تحت عنوان آدرس های پستی و *ISO 19133* تحت عنوان اطلاعات جغرافیایی - پیگیری و هدایت خدمات مکان محور که بیشترین ارتباط با موضوع فعالیت شرکت پست را دارند را برای بررسی انتخاب میکنیم .

در کتابچه راهنمای استاندارد ایزو ۱۹۱۳۳ آدرس را به شکل زیر تعریف نموده است .
"رایج ترین شیوه ای که میتوان با آن وسائط نقلیه را به یک مکان مشخص هدایت نمود استفاده از آدرس می باشد ."

همچنین در این کتابچه به این موضوع اشاره شده است که در حال حاضر یک آدرس استاندارد بین المللی قابل اجرا وجود ندارد ، و آدرس ها دارای فرمت های متفاوت می باشند که از کشوری به کشور دیگر و از فرهنگی به فرهنگ دیگر این فرمتها متفاوت می باشند.

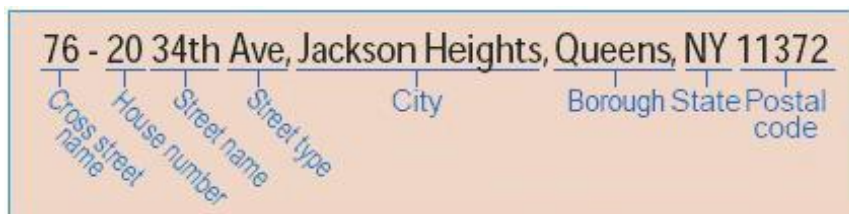
راهنمای استاندارد مذکور با معرفی انجمن بازرگانی مدیریت کد الکترونیکی (*ECCMA*) که مجموعه ای از فرضیات ساده است ؛ از سوی آن انجمن تعریف ذیل را برای آدرس ارائه نموده است
آدرس از عناصر متنی شناخته شده ، معتبر و متوالی برای هدایت تشکیل میگردد . (*ISO 11180:1993*)

بررسی های انجمن مذکور نشان میدهد که اگر چه این عناصر ، عناصری فراگیر در همه کشورها و فرهنگ ها نیستند اما میتوان مجموعه ای منطقی از این عناصر را تهیه نمود که تمامی شرایط را پوشش دهد .

مولفه های تشکیل دهنده نشانی کدامند ؟

هر یک از عناصر تشکیل دهنده نشانی ، یک مولفه منحصر به فرد در نشانی محسوب میگردند که در مجموع یک نشانی را تشکیل داده به دقت به یک مکان خاص اشاره می کنند . همانگونه که عنوان گردید ، آدرس ها از فرمت های زیادی (با توجه به تنوع فرهنگ ها) برخوردار هستند و در ادامه ضمن بررسی چند قالب مورد استفاده در ایالات متحده آمریکا ، برزیل و آلمان اقلام تشکیل دهنده یک نشانی صحیح از دیدگاه شرکت پست جمهوری اسلامی ایران را نیز مرور خواهیم نمود :

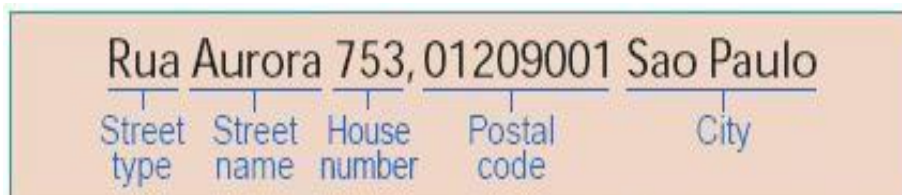
مولفه های آدرس در یک فرمت عمومی استفاده شده در آمریکا شامل: شماره خانه، اسم خیابان، نوع خیابان و اطلاعات زون مثل شهر، استان و کد پستی می باشد .

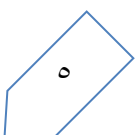
یکی دیگر از فرمتهای مورد استفاده در نیویورک شامل مولفه های منطقه نقشه ، شماره خانه ، جهت خیابان ، نام خیابان ، نوع خیابان ، نام شهر ، ایالت و کدپستی میباشد .

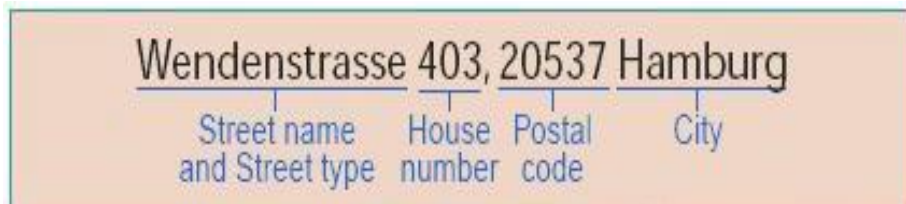

یک نمونه فرمت آدرس مورد استفاده در برزیل اکثر آلمان های آدرس پایه را شامل می شود، همچنین گاهی استان یا ایالت خاص را به طور مستقیم مشخص نمیگردد که این مساله می تواند از کد پستی یا شهر مشخص شود. مولفه های مورد استفاده در این فرمت عبارت از نوع خیابان ، نام خیابان ، شماره خانه ، کدپستی و نام شهر

در آلمان، اسم خیابان به علاوه نوع خیابان می توانند به یکدیگر ملحق شوند. درک کردن زبان و عرف های یک منطقه به صورت خیلی زیاد تفسیر فرمت های نا آشنا را آسان می کند.

مولفه های نشانی در این فرمت عبارتند از نام و نوع خیابان ، شماره خانه ، کدپستی و نام شهر از دیدگاه شرکت پست جمهوری اسلامی ایران یک نشانی پستی شامل موارد زیر می باشد .

- * اطلاعات نامهای جغرافیایی
- * اطلاعات محل قرا گرفتن ساختمان در نقطه جغرافیایی
- * اطلاعات مکان در ساختمان
- * اطلاعات شناساس شخص موردنظر در مکان (حقیقی یا حقوقی)
- * کدپستی ده رقمی

همانگونه مشاهده میگردد استفاده از کد پستی در همه موارد و فرمتها برای گویایی و وضوح هر بیشتر نشانی و سهولت در رسیدن به مقصد صورت میگیرد .

خواسته های مشتریان :

پرواضح است که تامین خواسته های مشتریان دغدغه ای همیشگی برای سازمانهای خدماتی محسوب میگردد و از آن جمله ادارات پست می باشند .

یکی از خواسته های مشتریان عدم درج نشانی آنها به عنوان گیرنده در مکاتبات میباشد که در دنیا این مشکل را با ایجاد سرویس صندوق شخصی برطرف نموده اند و مشتریان میتوانند از شماره صندوق شخصی به عنوان نشانی استفاده نمایند .

پست ایالات متحده برای مشتریان عمده خود سرویس تحت عنوان ZIP+4 ارائه میکند که این مشتریان از کدپستی خود به اضافه یک کدشناسایی ۴ رقمی به جای نشانی استفاده میکنند و مرسولات این گروه از مشتریان بطور جداگانه بارآوری ، تجزیه ، رهسپاری و توزیع میگردند .

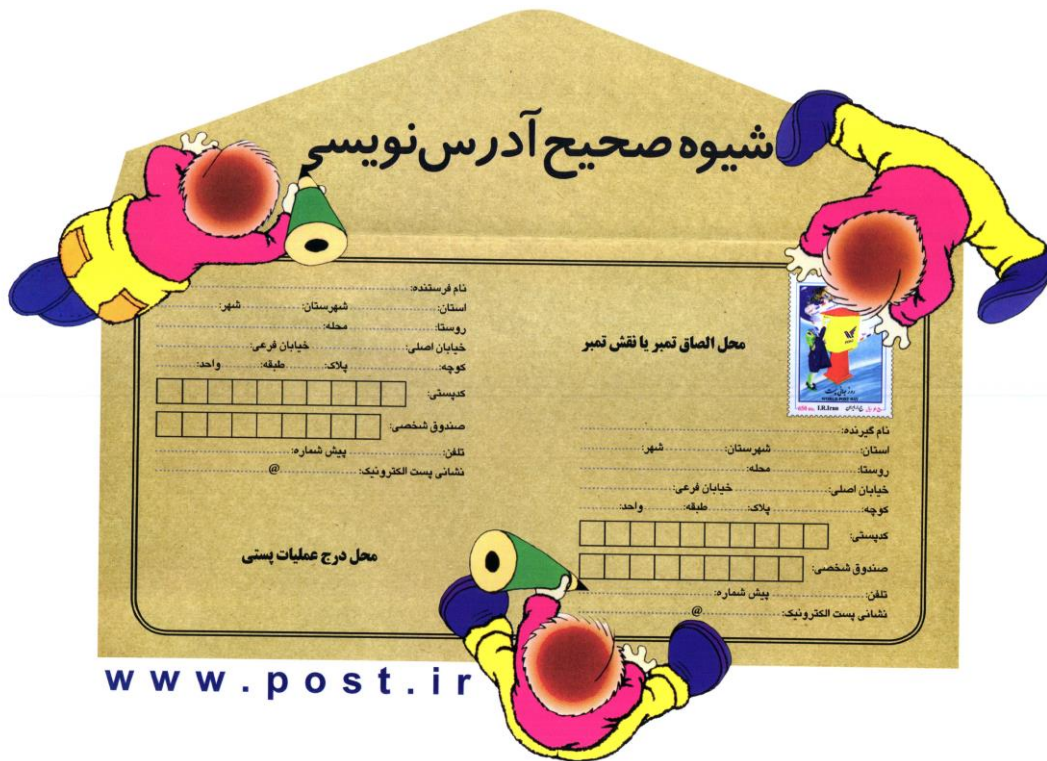
نشانی استاندارد پستی

در نشانی استاندارد پستی لازم است اطلاعات مربوط به هر یک از عناوین ذیل به طور کامل و خوانا بر روی پاکت نامه و یا لفاف مرسولات نوشته شود .

اطلاعات نشانی گیرنده	اطلاعات نشانی فرستنده	اقلام نشانی
نام کشور	نام کشور	نام های جغرافیایی
نام استان	نام استان	
نام شهر	نام شهر	
نام خیابان	نام خیابان	ساختمان در نقطه جغرافیایی
نام کوچه	نام کوچه	
پلاک شهرداری	پلاک شهرداری	
شماره طبقه	شماره طبقه	مکان در ساختمان
شماره واحد (سمت در طبقه)	شماره واحد (سمت در طبقه)	
نام فرستنده	نام فرستنده	فرستنده و گیرنده
کدپستی	کدپستی	کدپستی

نحوه آدرس نویسی

در آخرین طراحی های انجام شده در ارتباط با پاکتهای نامه ترتیبی داده شده است تا علاوه بر افزایش زیبایی ظاهری پاکتهای نامه با ایجاد یکنواختی و نظم در ثبت اطلاعات گیرنده و فرستنده محلهای مشخصی نیز برای انجام عملیات پستی و چسباندن تمبر در نظر گرفته شود .

مشکلات درج نشانی بر روی مرسولات

بررسی های انجام شده در خصوص مشکلات نوشتن نشانی توسط فرستندگان مرسولات و دسته بندی آنها

نشان دهنده چهار گروه از مشکلات به شرح ذیل بوده است :

(الف) تشابه نگارش نامهای جغرافیایی

(ب) نامهای مشابه معابر و نقاط جغرافیایی

(ج) ننوشتن یکی از اجزاء نامهای جغرافیایی نشانی

(د) درج عنوان گیرنده نامه به عنوان نشانی

کدپستی چیست ؟

انجام عملیات پستی بر روی یک مرسوله زمانی آغاز می گردد که این مرسوله در ورودیهای پست ، به عنوان یک مرسوله قبول شده محسوب گردد . همچنین این عملیات با توزیع مرسوله و سپردن آن به گیرنده خاتمه می یابد .

آنچه در طول فرآند عملیات پستی صورت می پذیرد ، براساس نشانی درج شده بر روی پاکت یا لفاف پستی می باشد . به همین علت نشانی نقش تعیین کننده ای در سرنوشت یک مرسوله دارد .

ادارات پست برای کاهش تعداد مرسولات توزیع نشده ای که به دلیل نقص در نشانی و یا نامفهوم بودن نشانی ، توزیع آنها میسر نگردیده است ، بررسیهای وسیعی درخصوص دلایل آن انجام دادند . اولین نتیجه این تحقیقات ابداع سیستم کدپستی برای شناسایی مقصد یک مرسوله بود . در تحقیقات تکمیلی نیز راهکاری برای شناسایی محدوده توزیع در مقصد پیشنهاد و طراحی گردید تا بدین ترتیب کدپستی به عنوان رمز تکمیلی نشانی ، به نشانیهای اعلام شده از ارسال کنندگان افزوده شود .

مزایای درج کدپستی بر روی نامه ها و بسته های پستی

با بکارگیری صحیح یک سیستم کدینگ پستی مزایای قابل حصول می باشد و هرچه تجربه و دانش کارکنان در استفاده از سیستمهای کدپستی افزایش یابد ، مزایای بیشتری را نیز میتوان از آن متصور گردید . در اینجا به برخی از قابلیتهای درون سازمانی سیستمهای کدینگ پستی اشاره می گردد .

- ایجاد تحول و بهینه سازی در روشهای عملیاتی
- ایجاد شتاب در افزایش نرخ رشد سازمان پستی
- افزایش سرعت سیر مرسولات
- کاهش خطای عملیات پستی در مراحل مختلف
- ارتقاء سطح کیفیت خدمات پستی
- فراهم گردیدن امکان جذب ترافیکهای جدید
- کسب درآمد با استخراج و فروش اطلاعات به سازمانهای متقاضی در دسته بندیهای جغرافیایی - پستی
- کاهش هزینه ها با استفاده از بهبود روشهای عملیاتی

کدپستی و نشانی

- افزایش درآمد با رشد حجم مرسولات پستی
 - تولید درآمد با جمع آوری و تهیه اطلاعات آماری و تفصیلی برای سیستمهای کلان و خرد مدیریتی
 - تولید نقشه محدوده های پستی برای استفاده در عملیات پستی
 -
- لازم به ذکر است سیستمهای کدپستی علاوه بر تأثیرات فوق الذکر ، مزایا و قابلیتهای فراوانی در ایجاد و یا بهبود تعاملات برون سازمانی خواهند داشت .